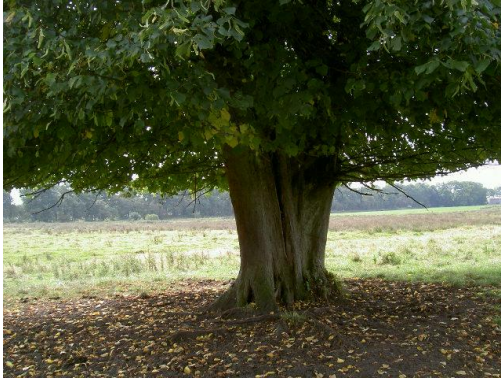

**"De Koningslinde,
stevig als een boom
Een veilige plek om te
nestelen en te groeien"**

Pestprotocol van De Koningslinde

Inleiding

Dit pestprotocol is opgesteld om goed te kunnen reageren op situaties waarin een kind wordt gepest of pest. Dit protocol sluit aan bij de Kanjertraining.

Het protocol is bestemd voor leerkrachten en ouders van De Koningslinde.

Visie van De Koningslinde

Wij geloven dat leren niet alleen in de klas plaatsvindt!

Daarom creëren we uitdagende leerervaringen voor ieder kind.

We doen dat door...

- voldoende originele uitdaging te bieden binnen de veilige structuur van De Koningslinde
- te leren verder te kijken en een mening te vormen, samen plezier te maken.
Onderwijs is meer dan leren alleen!
- met passie voor ons vak een vriendelijke en observerende houding aan te nemen.
Door van betekenis te zijn om nèt dat stapje harder te willen zetten.
- kinderen zich te laten verwonderen over hun eigen kunnen.

Plagen of pesten?

Wanneer is er nu sprake van plagen en wanneer is er sprake van pestgedrag?

Het is belangrijk om het verschil duidelijk te hebben, ook voor de kinderen zelf. Het meest eenvoudige onderscheid is dit: Plagen gebeurt in het zicht van de leerkrachten. Pesten gebeurt achter de rug van leerkrachten. Daarom weet een leerkracht zelden uit zichzelf wat er zich precies afspeelt tussen de kinderen onderling. De leerkracht moet hierover worden geïnformeerd door de leerlingen zelf.

Definitie van pesten: Een kind wordt gepest wanneer het herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychologisch, direct of via internet of mobiel) die op hem of haar zijn gericht, en waarbij de macht ongelijk is verdeeld.

Verbaal:

- Vernederen
- Schelden
- Dreigen
- Belachelijk maken, uitlachen
- Kinderen niet bij hun naam noemen maar altijd bij een andere naam
- Gemene briefjes schrijven
- Roddelen

Fysiek:

- Trekken aan kleding
- Schoppen en slaan
- Krabben
- Achterna lopen
- In de val laten lopen

Non-verbaal:

- Draaien met de ogen
- Intimideren
- Neerkijkende blik
- Buitensluiten

Cyberpesten

Cyberpesten is met de komst van internet en de mobiele telefoon een vorm van pesten in de moderne tijd. Slachtoffers geven in onderzoeken aan het mogelijk nog erger te vinden dan andere vormen van pesten, omdat de onzekerheid wie de dader is een grote impact heeft. De dader is anoniem, dus speelt de vraag "Wie is het". Het pesten stopt niet bij de voordeur, het gaat gewoon mee naar binnen. Daarbij is het effect vaak enorm, een bericht kan oneindig lang op internet blijven staan en het is zichtbaar voor iedereen. Het anonieme karakter maakt dat de pester ook niet kan zien wat het effect op een slachtoffer is, dus deze belemmerende factor om te pesten of om er mee door te gaan, is bij cyberpesten ook minder aanwezig.

Digitaal pesten kan op veel manieren:

- Misbruik van gegevens via internet, zoals het stelen van wachtwoorden en het aanmaken van een nep-account
- Het verspreiden van beeldmateriaal (foto's en filmpjes)
- Het verspreiden van nare teksten

Het is voor ouders en leerkrachten erg lastig om cyberpesten te signaleren en ook de impact die het cyberpesten heeft is lastig in te schatten. Het risico is groot dat het cyberpesten lang verborgen blijft en ook lang aanhoudt.

De toename van het gebruik van mobiele telefoons bij kinderen op de basisschool maakt dat ook het pesten hiermee kan toenemen. Zo gebruiken kinderen WhatsApp-groepen en kan er op deze manier gedreigd en gescholden worden. Ook het uitsluiten van een WhatsApp-groep kan grote impact hebben en ervaren worden als pesten.

Deze digitale vormen van sociaal verkeer vinden veelal plaats buiten de school of beginnen daar in ieder geval, maar de gevolgen hebben uiteraard effect op de sfeer en klimaat binnen de school. Het pesten kan ook online door een pester gedaan worden en ondersteund door anderen. Een kind wat digitaal gepest of buitengesloten wordt door schoolgenoten heeft hier ook op school uiteraard nog mee te maken.

Het is erg belangrijk om als ouders en leerkrachten kinderen goede informatie te geven over de risico's van het internetgebruik en het gebruik van de mobiele telefoon. De ouders kunnen een belangrijke preventieve rol vervullen door regelmatig te bespreken en controleren wat er op het internet en via de mobiele telefoon gebeurt. De onderstaande tips hebben met name betrekking op het internetgebruik in de thuissituatie van de kinderen, omdat hier het internet gebruikt wordt voor vrijetijd, zoals Facebook en spelletjes met chatmogelijkheden. Op school wordt echter ook aandacht

besteed aan het veilig en goed gebruiken van internet via lessen in de bovenbouw. Verder staan hier onder signalen beschreven die zouden kunnen duiden op cyberpesten.

Je kind wordt misschien gepest via internet als hij/zij...

- ...nervuus is, vooral als hij/zij achter de computer zit
- vaker dan normaal het internet op wil
- slaapproblemen heeft of geen eetlust heeft
- concentratieproblemen heeft op school
- last heeft van hoofd- of buikpijn.

Preventie

De Koningslinde streeft een positieve, opbouwende sfeer na en doet dat binnen de kaders van de wet enerzijds en binnen het kader van de Kanjerafspraken anderzijds. Dit zijn onze Kanjerafspraken. Ze komen steeds weer terug in situaties in de les, op het plein, tijdens gym:

- ➔ We vertrouwen elkaar
- ➔ We helpen elkaar
- ➔ We werken samen
- ➔ We hebben plezier
- ➔ We doen mee

Kanjerlessen

Met behulp van de Kanjerlessen doet De Koningslinde aan preventie. Kernpunten in de aanpak:

1. De Kanjerafspraken (zie hierboven en hiernaast)
2. Denk goed over jezelf en de ander
3. Pieker niet in je uppie, maar deel je zorgen met de ander, bij voorkeur met je ouders
4. Denk oplossingsgericht
5. Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met kritiek die je krijgt
6. De Koninglinde maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil

6a. Is er sprake van onvermogen, dan mag deze leerling erop vertrouwen dat hiermee rekening wordt gehouden. Deze leerling heeft veel te leren in een moeizaam proces.

De omgeving heeft daar begrip voor

6b. Is er sprake van onwil, dan krijgt deze leerling een grens gesteld, ook als dat samengaat met onvermogen. Bij onwil kan geen beroep meer worden gedaan op begrip vanuit de omgeving. Die rek is eruit. Het kan namelijk niet zo zijn dat de omgeving overall rekening mee moet houden, en dat het onwillige kind om wat voor reden dan ook "de eigen gang" mag gaan

7. Hulp in de vorm van een maatje/buddy/tutor (bemiddeling)
8. Duidelijk schoolbeleid en handhaving ervan.

Bij de Kanjertraining horen ook petten die staan voor het gedrag wat de kinderen vertonen. Het is de bedoeling dat kinderen zich bewust worden van hun eigen gedrag en dat ze voor bepaald gedrag kunnen kiezen.

➔ Witte pet/ Tijger

De tijger is een kanjer. Hij/zij is tevreden met zichzelf, komt voor zichzelf op en voor anderen. Maar weet ook wanneer het tijd is om weg te lopen.

➔ Rode pet/ Aap

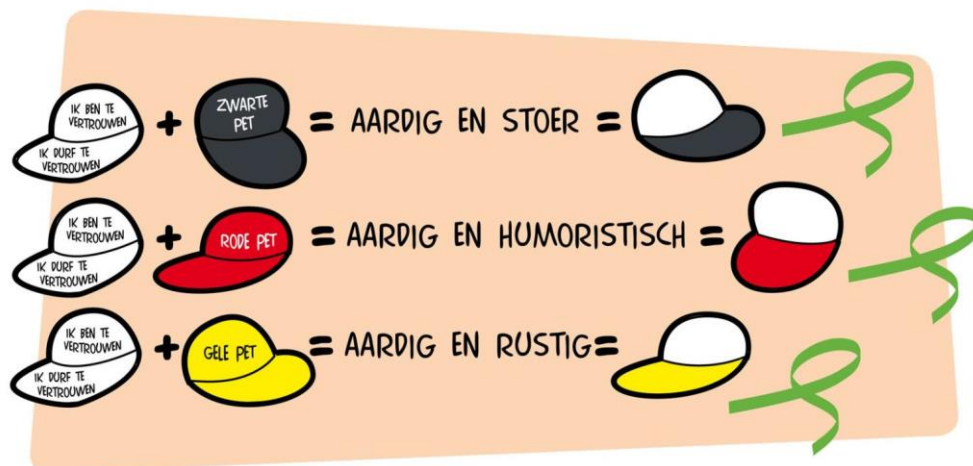
Neemt niemand serieus ook zichzelf niet, hij/zij lacht overal om. Het is een meeloper en hij/zij versterkt hierdoor het gedrag van de pestvogel.

➔ Gele pet/ Konijn

Heeft een negatief zelfbeeld en komt niet voor zichzelf op of voor anderen. Loopt liever snel (bang) weg.

➔ Zwarte pet/ Pestvogel

Vindt zichzelf geweldig en anderen helemaal niks. En laat dat aan andere kinderen voelen. Alle anderen deugen niet en hij/zij bepaalt zelf wel wat hij doet. Hij/zij pest andere kinderen.

We willen met de Kanjertraining bereiken dat alle kinderen zich gaan gedragen als een Kanjer. Elk met hun eigen karakter als basis. De school zet middels de Kanjerlessen in op het versterken van het onderling vertrouwen en het besef dat het goed is elkaar te helpen. De leerkracht daarentegen is op school "de baas/ het gezag" en de ouders zijn dat thuis. Als een conflict zich tussen kinderen afspeelt dan zal de school kiezen voor een oplossingsgerichte aanpak. Dat wil zeggen: de school zoekt een oplossing die alle partijen (zo veel mogelijk) recht doet. Een oplossingsgerichte aanpak is te onderscheiden van een wraak- en haatgerichte aanpak (vormen van bedreiging en kwaadsprekerijen) of een zeurgerichte aanpak (indirecte kwaadsprekerijen en slachtofferschap). Kortom: doe elkaar recht.

De Kanjertraining gaat ervan uit dat in de meeste gevallen dat een kind zich gepest voelt, de 'pester' niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen. Als dat niet voldoende is, dan wordt duidelijk gemaakt wat de sociale gevolgen voor de pester zelf zullen zijn. De leerkracht treedt duidelijk op. Pesten wordt niet getolereerd. Cruciaal in het ontstaan en het in stand houden van pesten zijn de reacties van leeftijdsgenoten op de pester. Zolang deze het pesten blijven aanmoedigen, benzine blijven geven, is het voor de pester moeilijker om hiermee te stoppen. Heerst er in een klas een mentaliteit van respect en vertrouwen, dan zal er minder gepest worden dan

wanneer er een onveilige sfeer heerst, waarin kinderen zich moeten bewijzen en bezig zijn met hun status in de groep.

Pesten gebeurt per definitie achter de rug van degene die kan ingrijpen, zoals een vader/moeder, juf of meester. Dat betekent dat er goed moet worden samengewerkt tussen school en ouders enerzijds en dat kinderen moet worden geleerd hoe zij kunnen aangeven dat zij zich gepest voelen, of merken dat er in hun omgeving wordt gepest.

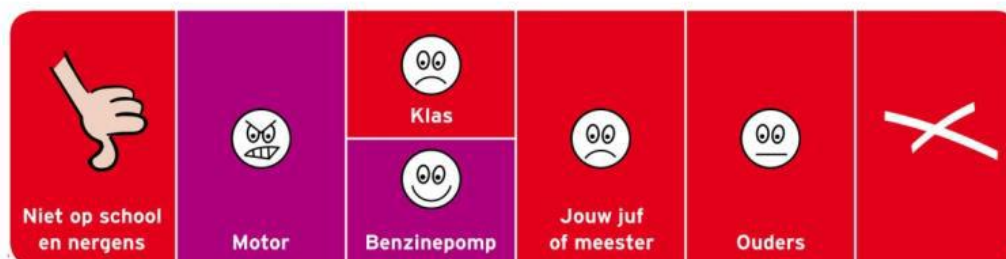
Veel ouders verlangen van de school dat "het kwaad" (= de pester) moet worden bestreden, en dat "het goede" moet worden beschermd. De school kiest er echter niet voor om kinderen te beoordelen als behorend bij "kwaad of goed". Ieder mens maakt weleens fouten. De weg van de mens, en die van het kind in het bijzonder, gaat met vallen en opstaan. Kinderen hebben het recht daarin te worden begeleid en te worden opgevoed. Ouders hebben die opvoedingsplicht evenals leerkrachten.

De school neemt het overzicht van de smiley's als uitgangspunt: "Het is prima dat jouw vrienden het leuk vinden wat jij bedenkt en doet, maar als de rest van de klas dat niet leuk vindt, evenals jouw juf of meester, (en jouw ouders als die erachter komen) dan gaan we dat niet doen op school." Je blijft fatsoenlijk en je laat je niet bepalen door je uitdager(s): "Geef geen benzine aan vervelend lopende motortjes." Mocht een leerling zich niet willen houden aan de eenvoudige afspraken zoals weergegeven in de smiley's, dan wordt dat met de ouders van het betreffende kind besproken. In dit gesprek wordt ervan uitgegaan dat de ouders met de school willen meedenken om een oplossing te zoeken die goed is voor het eigen kind, andere kinderen, de leerkracht, de school en de buurt.

Dit doen we wel

Dit doen we niet

Wat mag u verwachten van de leerkrachten op school?

1. Voorbeeldgedrag

- U mag verwachten dat de leerkrachten van de school respectvol omgaan met uw kind en met u als ouder.
- U mag verwachten dat de leerkrachten onderling respectvol met elkaar omgaan. Zij zijn zich bewust van het gezegde: "Een goed voorbeeld doet goed volgen."

2. Correcte reactie van de leerkracht op excuus van kinderen voor hun wangedrag.

3. Correct antwoord van de leerkracht op misdragingen van ouders.

Op welke manier corrigeert de leerkracht op school? De leerkracht gaat ervan uit dat mensen, dus ook kinderen, elkaar niet dwars willen zitten. Kinderen hebben niet de bedoeling om vervelend te doen. In een conflict wordt daarom gevraagd naar bedoelingen van het kind. "Is het jouw bedoeling om mij zo boos te maken? Is het niet jouw bedoeling? Doe dan anders. Is het wel jouw bedoeling, dan doe je het goed, maar dan heb je nu een probleem, want ik sta niet toe dat jij verder gaat op deze manier."

Tips om cyberpesten te voorkomen:

- Blijf in de buurt als het kind het internet op gaat, zodat je zijdelings kunt meekijken wat je kind op het 'grote wijde web' uitspookt. Internetgebruik op de slaapkamer van je kind is dus een afzaker.
- Stel een limiet aan de tijd dat je kind online mag. Uit onderzoek aan het Rochester Institute of Technology blijkt dat hoe langer kinderen online zijn, des te groter de kans is dat ze er problemen mee krijgen.
- Blijf betrokken bij het internetgedrag van je kind. Ga bijvoorbeeld eens samen achter de computer zitten, zodat je kind kan laten zien welke sites hij/zij graag bezoekt. Toon dus ook interesse als je kind iets wil laten zien op internet.
- Leer je kind voorzichtig te zijn met het verspreiden van persoonlijke informatie en foto's en filmpjes op internet. Ook beelden die je kind via de webcam verstuurt kunnen op een vervelende manier worden gebruikt. Herinner je kind eraan wachtwoorden geheim te houden, dus niet te delen met vrienden.
- Schrijf jezelf ook in op netwerksites waar je kind is aangemeld, bijvoorbeeld op Facebook. Op deze manier kun je het internetgedrag van je kind in de gaten houden.
- Vermoed je dat je kind vreemde sites bezoekt? Kijk dan in de internetbrowser eens in de geschiedenis van de bezochte websites en kijk eens in de mailbox van je kind.
- Veel kinderen vertellen hun ouders niets van cyberpesten. Hou je communicatie met je kind dus open en geef je kind gelegenheid om eventueel te vertellen over het pesten

Signaleren van pesten:

De Koningslinde laat de leerlingen van groep 5 t/m 8 twee keer per jaar de leerlingvragenlijst, de sociale veiligheidslijst en het sociogram invullen van het KanjerVolg- en AdviesSysteem (KanVAS). Op deze manier brengen wij stelselmatig de sociale situatie van de groepen in kaart waarbij de leerkrachten mogelijke problemen tussen kinderen tijdig kunnen signaleren. Dit helpt om pesten beter en sneller aan te pakken.

Melden van pesten:

Ouders, leerlingen en betrokkenen kunnen zich altijd richten tot de (eigen) leerkracht, intern begeleider of directie. Ook de vertrouwenspersoon (juf Mirjam) kan hierbij helpen. Zeggen dat je ziet dat iemand steeds gepest wordt, is géén klikken, maar iemand helpen.

Pesten, wat nu?

Wat te doen bij cyberpesten?

- Blokkeer samen met je kind de pestkop op een chatsite of verwijder hem/haar van social media en kaart het eventueel aan bij de ouders van de treiteraar.
- Zorg voor een goed spamfilter; daarin kunnen ongewenste afzenders worden geblokkeerd. In de meeste e-mailprogramma's zit ook een mogelijkheid om te blokkeren.
- Zorg ervoor dat je kind niet gaat 'terugpesten'. Online pesters vinden het alleen maar leuk als ze een reactie krijgen. Negeren is dus de beste remedie.
- Maak een printje van de nare uitlatingen. Misschien komt het van pas als je pesterijen moet bewijzen.
- Meld vervelende websites bij www.meldpunt.nl of www.meldpunt.org.
- Mocht de pestkop iemand van school zijn, licht dan de school in, zodat zij extra alert zijn op pesterijen, en eventueel klassikaal over cyberpesten kunnen praten.

Net als met andere vormen van pesten of misschien zelfs nog wel meer, is het belangrijk om met kinderen in gesprek te komen en blijven als het cyberpesten betreft. Ook bij deze vorm van pesten is de samenwerking tussen ouders en school erg belangrijk, zeker omdat deze vorm van pesten, zoals gezegd, vaak lastiger te signaleren is. De samenwerking tussen ouders en school is onmisbaar.

Tips uit de Kanjertraining bij cyberpesten

Als je vervelende berichtjes krijgt (via sms of Whats-app), vertel dit dan aan je ouders en laat deze berichtjes aan hen zien. De volgende keer open je ze niet. Blokkeer het adres, zodat de berichtjes direct verwijderd worden. Ditzelfde geldt voor buitensluiten bij Whats-app groepen, je vertelt dit thuis of op school. Word je gepest op Facebook of andere sociale media dan meld je dat eerst aan je ouders en dan blokkeer je die personen, zodat ze niet meer met je kunnen praten. Je bent nooit verplicht met de pestvogel(s) te blijven omgaan.

Stappenplan voor de leerkracht

Stap 1

Een Kanjergesprek met alle betrokken leerlingen kan veel oplossen. Wanneer het leerlingen uit verschillende groepen betreft gebeurt dit klasoverstijgend. De bedoeling van dit Kanjergesprek is om met elkaar de problemen op te lossen en nieuwe afspraken te maken.

Stap 2

Wanneer stap 1 niet afdoende is en het pesten niet stopt brengt de leerkracht de partijen opnieuw bij elkaar voor **een vervolggesprek**. Dit moet een verhelderend gesprek zijn en de leerkracht neemt duidelijk stelling. De leerkracht maakt de betrokken leerlingen duidelijk dat de situatie niet mag voortduren. De bedoeling is om samen met de leerlingen te bespreken waarom het niet goed gaat en of er andere (nieuwe) afspraken nodig zijn. Eventueel kan de leerkracht de leerlingen een opdracht geven die ze samen moeten doen. De ouders van beide partijen worden op de hoogte gebracht. In contact met de ouders wordt verteld wat het probleem is en wat de bedoeling van hun kind lijkt te zijn. Aan de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd of zij de bedoeling van hun kind (Ja of Nee), ondersteunen. Verslaglegging hiervan komt in Parnassys.

Stap 3

Wanneer het pesten doorgaat, neemt leerkracht duidelijk stelling en houdt **een oplossend gesprek** met de leerling(en) die doorgaan met de ruzie of pesten. Afhankelijk van de situatie is het wenselijk dat de ouders hierbij aanwezig zijn. Dit gesprek heeft als doel: bewustwording van wat hij/zij het gepeste kind(eren) aandoet. Ook wordt er gesproken over een mogelijke aanleiding voor het gedrag. Er worden in dit gesprek afspraken gemaakt met de pester over gedragsveranderingen. Waar nodig krijgen de ouders adviezen voor externe hulp. Indien de situatie hier om vraagt, worden de kinderen en/of de ouders van de betrokken groep op de hoogte gebracht van het feit dat er gepest wordt in de groep van hun kind en wat hier voor actie op ondernomen is. Dit voorkomt dat het probleem nog groter wordt. Van de gesprekken en afspraken wordt een verslag gemaakt in Parnassys.

Als bij de situatie de rust en veiligheid van betrokken leerlingen in het geding zijn kan ook gekozen worden voor een week moeten binnenblijven of het moeten nablijven van de pester tot alle leerlingen vertrokken zijn.

Stap 4

Bij aanhoudend pestgedrag krijgt de pester te maken met **andere maatregelen**, waarbij deze leerling in een andere groep binnen de school geplaatst wordt óf in een andere ruimte onder toezicht aan het werk is. De leerling heeft geen (buiten)speelpauze. Er volgt weer een gesprek met ouders van de pester en met de ouders van het gepeste kind naar aanleiding van de gemaakte afspraken. Naast de leerkracht is ook de interne begeleider, en/of directie bij het gesprek aanwezig. Deze schatten ook in, in welke vorm deze gesprekken plaatsvinden; apart of gezamenlijk. Van het gesprek wordt een verslag gemaakt in Parnassys.

Stap 5

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige, externe hulp worden ingeschakeld. De IB'er en directie blijven betrokken en vervullen een coördinerende rol.

Stap 6

De pester wordt (tijdelijk) geschorst of verwijderd van de school.

Ouderbetrokkenheid

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Ook ouders hebben dus de verantwoordelijkheid om een pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen: het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders andermans kind een lesje gaan leren met het doel de problemen voor het eigen kind op te lossen. Bij problemen van pesten of agressie zullen de leerkrachten, directie en ouders hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met elkaar, met het doel een goede oplossing te vinden die ook in de toekomst houdbaar is. Voorbeeldgedrag van leerkrachten en ouders is van groot belang. Er zal minder worden gepest als duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar (fatsoensnormen), waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met verbaal of fysiek geweld worden opgelost. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd.

Wat wordt van de ouder/verzorger verwacht?

Het oplossen van conflicten tussen kinderen is zelden een probleem als op basis van het voorgaande met elkaar wordt overlegd. Van de ouders wordt verwacht dat zij zich aan de volgende vuistregels houden:

1. Wij verwachten dat u andere ouders en kinderen respectvol benaderd.
2. U spreekt in positieve zin over andermans opvoeding en andermans kind.
3. Als u zich zorgen maakt om het welzijn van uw kind, of het welzijn van andermans kind, dan overlegt u met de school.
4. Als ouder kent u het verschil tussen overleg waarin zorg wordt gedeeld/een oplossing wordt gezocht, en kwaadsprekerij.
5. U onthoudt zich van kwaadsprekerijen op internet of via WhatsApp

De school heeft als uitgangspunt dat kinderen zich niet willen misdragen. Maar het kan misgaan. Dat is niet erg. Het zijn leermomenten. "Hoe ga je het de volgende keer doen? Hoe herstel je de emotionele en/of materiële schade? Kunnen we op deze manier weer verder met elkaar?" Lukt dat niet? Dan volgt (tijdelijke) schorsing of verwijdering van school.